

len nagy tiszteletem erősen megcsappan s igen gyarló eledelnek kell minősítenem.

Kassán lévén, rendesen sódort hozatok vacsorára s mindjárt első nap prágait találtak fel. Azt hiszem, hogy nálunk mindennel így vagyunk: a debreczeni szalonát talán Lipcsében készítik s a szegedi bicskát Birminghamban. A magyar ipar ennél fogva erősen virágzik. Ma este átmegegyek Eperjesre. Sokat hallottam a Caraffa kínzó-kamráiról, hátha egyet még épségben találok! Ha nem találok, az sem baj. Félek az ilyen masináktól, mert élénk fantáziám van s beleképelem lábamat a spanyol-csizmába.

A te Gazsi barátod famózus egy fiú! Czigánykalandja imponált nekem, de leginkább az tetszett a te kirándulásodban, hogy a fánkot a kis Erzsike sütötte, a kinek égszínkének szemei vannak s a kinek te szavaltál s a kire nyilván még most is gondolsz! Hja, így van ez a mai világban! Ha én most poéta volnék, tovább üzném-füzném a dolgot s talán még ki is sütnék belőle valamit. De nem vagyok poéta, nem sütök semmit, csak a nap süt valamit s az is a kobakom. Áttelepedem a másik asztalhoz. Ebéd után a besötétített vendégszobában egy jót alszom s alighanem rólad fogok álmodni vagy Gazsíról és a cigány purdéről.

A papa szorgalmasan irogat a cseh fürdőből. Hív, hogy menjek augusztus közepén oda. Nagyon sok magyar s főleg pesti család van ott. Persze, a magyar pénz jó a cseheknek. Apropos, a születésed napjára én is gratulálok, ha a kellő időben tudtam volna meg, hidd el, sürgönyöztem volna.

Tegnap este egy ismeretlen úr a kávéházban megszólított s kért, hogy játszam vele egy parti karambolt. Iszonyúan megvert. Szóval nem vagyok kozák s Gazsinak nincs oka, hogy féljen tőlem.

Ha legközelebb meglátogatod őket (mert tudom bizonyosan, hogy megfogod látogatni!), mondd meg neki, hogy a pesti kozák öleli. Erzsikének mondd meg, hogy nagyon derék kis leány lehet az, a ki fánkot tud sütni.

Ölel
Aladáród.

Egek legszebb tüneménye.
Csak jobb lelkek érzeménye,
Oh drága, hív barátság!
Nálad nélkül gyászos éltünk,
Soha sem teljes örömrünk,
Nem édes a boldogság.

Kisfaludy Károly.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

FEJTÖRŐ.

Számtani kérdés:

Egy derékszögű négyszögnek egyik oldala hét méterrel nagyobb, mint a másik oldala; területe 494 négyzetméter. Milyen nagy a két oldal?

(Csiszár József.)

Földrajzi kérdés:

Melyik az a folyó Dél-Amerikában, a melyik ennek keleti részében a Paranan-hegységből ered és a hasonló nevű város mellett szakad a tengerbe?

(Janik László.)

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1902 augusztus 17.

17. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:
Algebrai kérdés: Az a szám: 6. Földrajzi kérdés:
Canadian River folyó. Koczkarejtvény:

k	é	m	i	a
é	l	e	ny	
m	e	g		
i	ny			
a				

Képrejtvény: Az ember valódi becse nem eszének, hanem akaratának erejétől függ.

Helyesen fejtették meg: Romák Béla, Lux István, Prágykai Flóris, Lőrincz Ferenc és Dezső, Diemár Kálmán, Hary Zsuzsika, ifj. Mohai Lajos, Stéger Tibor, Spitz Emil, Grünfeld Ferenc, Somogyi Zsigmond, Faragó Andor, Hoensch Gusztáv, Balogh István, Fejes Gábor, Taubinger Zoltán, Neumann Antal Mór, Németh László, László József, Steinberger Károly, Szöllős Armin, György Lajos, Emmerling László, Krepelka Ferenc, Popper József, Török Sándor, Dömötör Lajos, Leichter Jenő, Karczag Jenő, Alszegehy Zoltán, Bissingen Sándor gr., Dobránszky Ede, ifj. Mikula Alajos, Majtinszky Miksa, Auer Lajos, Vadas Zoltán, Vértessy István, Bloch Ernő, Szedlacsek Károly, Breuer Ernő, Tolnai Ernő, Fehér Izidor, Ranschburg Béla, Brinauer Endre, Malátsik Gy. Lajos, Janik László, ifj. Barthonek Károly, Imreh Béla, Brandstein Alfréd, Wettin Jenő, Tóth Kálmán, Baranyai Zoltán, Erdős József.

A kitézött könyvjutalmat (Toesek H.: A bujdosó fiú, díszkötésben) Török Sándor gimn. IV. o. t., kaposvári előfizetők nyerte meg.

!! Megjelent !!

Lombfűrészeti és faragászati különlegességekből összeállított nagyszabású album és árjegyzékünk, mely tartalmazza az összes idevágó kellek és díszvasalások képes gyűjteményét.

Mivel a fentemlített cikkek és kellek ez ideig jórészt Bécsből szereztek be, indítatva éreztük magunkat egy minden tekintetben modern és terjedelmes album összeállítására, miáltal lehetővé tesszük minden oly cikket előnyös, olcsó és gyors beszerzését, mely eddig csak külföldről jóval nehezebben és nagyobb költséggel történhetett.

Tisztelettel
Kiss Ernő és Társa, Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.

Arjegyzék kívánatra bérmentve.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.		IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Mejelenik minden vasárnap.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	

A CLAUDIUSOK.

Eckstein Ernő regénye. Átdolgozta Gaal Mózes.

— Tévedésben leledzel, uram — viszonzá nem a legudvariasabban a rabszolga. — Mi nem vagyunk révészek, sem esolnak-kölcsönadók. Eutropus, a rév-kapitány lakik itt.

— Annál jobb! Jelents be rögtön a gazdádnál! Tudd meg fizkó, hogy a fejeddel játszol!

A rabszolga vette észre, hogy itt nem lehet sokat okoskodni. A rév-kapitány is fontolóra vette, hogy nem lesz tanácsos ellenkezni. Tíz percz múlva beültek a csolnakba s nemsokára a császári háromevezősnek a fedélzetén voltak. A katona sietősen tudatta a kapitányt, hogy mi történt. A kapitány, a ki gyors elhatározású, erélyes ember volt, nyomban fölriasztotta a hajó legénységét s kiadta a rendeletet, hogy a szökevényeket üldözőbe kell venni. Néhány perczel utóbb a háromevezős megindította a hajszát.

A bataviai hajója ekkor már jókora előnyben volt. Fekete pontnak látszott a nagy távolságban. Csaknem egy egész óra telt el, mikor az Aurelius hajóján észrevették, hogy üldözik őket. A sólyomszemű Magus vette először észre s rögtön jelentette gazdájának. Ekkor már kezdett az éjjeli homály lassankint oszladozni. Aurelius belátta a helyzetnek veszélyes voltát.

A szökevények összegyűltek a fedélzeten és tanakodtak, hogy mitevők legyenek. A tanácskozásban résztvett a kormányos is. Magust őrszemül állították ki.

— Bocsássatok meg, hogy éjszakai nyugalmatokból felzavartalak — kezdé a bataviai, — de a helyzet kényszerített reá. Üldöznek. A három-evezős, úgy látszik, gyorsjárású, legénysége is elegendő számmal van.

— Akkor hát életre-halálra eveznünk kell — jegyzé meg Ulpius Trajanus. — Harczba nem bocsátkozhatunk.

— Én ismerem azt a háromevezőst, a «Charybdis», ez volt az egyetlen császári hajó, mely Antium kikötőjében horgonyozott. A nyáron át az egyiptomi partokon czirkált s a tengeri rablókat üldözte. Rendes körülmények között erős a legénysége, de ilyen tájban a szolgálattevő katonák egyrésze haza megy.

— Aurelius csak az evezősökre értette, hogy erős — veté közbe Ulpius Trajanus.

— Mindegy, csak azt akarom mondani, hogy a legrosszabb esetben sem kell kétségbeesnünk. Aurelius hajóján elegendő fegyver van s ha összetűzésre kerülne a sor, akkor sem kell megijednünk.

— Magától értetődik! — kiáltott fel tüzzel Trajanus. — Csak a gyáva adja meg magát az első fenyegető szóra. Mindazonáltal azt hiszem, hogy az evezősökbe kell legfőbb reményünket vetnünk. Azt ajánlom, hogy a legerősebb és leggyakorlottabb legényeket ültessük az evezőpadokra.

— Arról már gondoskodtam, uram — szólalt meg a kormányos, — attól pedig nem kell félünk, hogy a Batavia oldalát átfúrja a császári háromevezősnek érczorra; tudunk mi fűgén mozogni s ha szembe esünk össze, nem mi fogjuk a rövidebbet húzni.

Ekkor lépett a tanácskozáshoz Magus.

— Közelebb értek. Számításom szerint húsz evezőssel többjük van, mint a Bataviának.

— Halljátok?! — kiáltá Cinna felugorva. — Itt nem használ a szó. Osszunk ki most nyomban a szerepeket!

— Nos hát, te vedd át a fővezérletet! — mondá

Nerva nyugodtan. — A terelésben van kiválóbb, mint te, a tervek keresztülvitelében te vagy a mester.

— Helyes! — jegyzé meg Gnejus Afranius. — Az új Róma, mely a Batavia fedélzetén megalkult, Cinnára ruházza a dictatori hatalmat.

— Tréfás megjegyzésedet jó előjelnek veszem — vélekedék Nerva. — Az új Róma most ünnepli születése napját. Tőlünk függ, hogy fejlődjen és felvirágozzék. Elég a szóból. Dictator, intézkedjél!

Cinna egy perezig sem késlekedett. A hajón levő összes legénységet fölfegyvereztek. Ezalatt a háromevezős a legnagyobb sebességgel folytatta útját. Egyelőre még reménykedtek abban, hogy az evezők maguk is elegendők lesznek arra, hogy megmentsek őket. Ha pedig ez nem sikerül, akkor a Batavia meg fog állani s harezra készen bevárja az üldözőket. Az evezősök katonákká fognak válni s Ulpius Trajanus intézi majd a csata sorját.

Nerva maga adta tudtára a hadi tervet az evezősöknek, sorjában járta őket és bátorította. A méltósággal teljes aggastyán arca, ezüstfehér haja, lelkes szavai leirhatatlan hatással voltak a legénységre. A legények marczona, bátor fickók voltak, nem értették meg Nerva szavait, de ott volt Magus s ő nyomban tolmácsolta. Azt azonban megértették, hogy szeretett gazdájuk, Cajus Aurelius nagy veszélyben forog s hogy az a tiszteletreméltó aggastyán az ő uruknak, Aureliusnak jó barátja. Ezt tudniok elég volt. Gyönyörködve néztek a fegyverekre s harci tűz lobogott szemeikben. Cajus Aureliusért, a legjobb, a legigazságosabb gazdáért harcolnak: mennyire kívánatos volt nekik!

Mindent előkészítettek arra az eshetőségre, ha a kardnak kellene döntenie. Még az agg Nerva is kardot ragadott s közlegény sorban kész volt életre-halálra harcolni a szabadságért.

Az evezősök serényen forgatták lapátjaikat. Mind jobban világosodott. A császári háromevezős derék egy alkotmány volt, emberei ugyancsak dolgoztak — s mind kisebb-kisebb lett az üldöző és üldözött hajó között a távolság. Nem húsz, hanem harmincz evezőssel volt több a császári hajón, mint a Batavián. Aurelius szorongó szívvel nézte, hogy a távolság fogyton-fogy. A hajón nem beszélt senki. A csendet csak a víz csobbanása, a kormányos kalapácsütése szakította meg.

Egy negyedóra múlt el. A legvérmesebb reményűek sem mertek arra gondolni, hogy harez

nélkül elmenekülhessenek. A Charybdis mérsékelni kezdette gyorsaságát, mintha erejét kímélte volna az elhatározó ütközetre. A két hajót immár mintegy háromszáz könyöknyi távolság választotta el. Ekkor a császári hajó félkör alakban kanyarodott s teljes erővel rohant a Bataviára. Csakhogy Chrysostonus, Aurelius kormányosa, nagyon ügyes hajós volt. Őt-hat evezőcsapás elég volt arra, hogy a császári hajó útjából kitérítse a Bataviát s a támadás nem sikerült.

A császári hajó rögtön megfordult, a Batavia pedig nyugodtan várta az újabb támadást. De ime, a támadás elmaradt. A Charybdis kapitánya felszólította a szökevényeket, hogy adják meg magukat s térjenek vissza Antiumba.

— Ki vagy te? — kérde Cinna megvető hangon.

— A császár szolgálja s a kijátszott törvények öre.

— Jobban mondva: tengeri rabló!

— Bohó beszéd! Ismered a hatalmas császár hajóját, éppen olyan jól ismered, mint én a lázadókat. Nem Cinna vagy, a keresztényüldöző törvények ékes szavú ellenzője?

Cornelius Cinna észrevette, hogy a császári hajó titkon közelebb csúszik a Bataviához. Ez éppen kapóra jött neki. Bárcsak egészen odajönnének, bárcsak a csapó-hidakat kivetnék, bár rohannának a Batavia fedélzetére... Ez volna a legjobb, a legkívánatosabb. Azért szóval akarta még tartani s tette magát, mintha a titkos közleledést, a támadó szándékot észre sem venné.

— Igazad van, én Cinna vagyok! — kiáltá. — Kinek van arra joga, hogy utamat elállja?

— A császárnak és a törvénynek! — viszonzá a hajó parancsnoka. — Ne húzz velünk ujjat, bizzál inkább a császár kegyelmében, mint az egyenetlen fegyverrel vívandó harez sikerében.

— Nem értelek téged! Cornelius Cinna Liguriába utazik, micsoda vakmerőség szállott meg titeket, hogy ebben öt meg akarjátok akadályozni?

A hajó kapitánya titkon egy-két szót váltott a kormányossal.

— Nincs Cajus Aurelius Menapius is a hajókon? — kérde rövid szünet után.

— Semmi közöd hozzá. Legyen vége már ennek a szemtelen vallatásnak. Nem tartozom felelősséggel neked... tisztulj az útból... vagy Plutóra mondom... Míg Cornelius Cinna és a császári hajó parancsnoka egymással vitatkoztak, Magus, a gót, egy éles bárdot vett elő s nyelénél fogva a fogai közé szoritotta. Aztán észrevétlenül

XXIII.

A börtönben.

A keresztényeket a Capitolium aljában levő börtönbe vitték. A börtön neve Tullianum volt. Quintust borzadály szállotta meg, a mint a börtön küszöbét átlépte. Elviselhetetlennek tartotta a gondolatot, hogy ő, a Claudiusok sarjadéka, a császár barátja, a kit szívesen látott vendégül fogadtak a Palatiumban, most egy helyre kerüljön a gonosztevőkkel. A centuria parancsának ellene akart szegülni — de tekintete a vad Calenus

lecsúszott a tengerbe. Alámerült s a Charybdishez úszott. Nem vette észre senki. Ekkor fölmerült s bal kezével úszva, jobb kezével kivette fogai közül a bárdot s a Charybdis vastag köteleit, melyek a kormányrudat a hajó orrához erősítették, két-három vágással ketté szelte. Ekkor a bárdot bevettette a tengerbe s ő a víz alá bukva visszaúszott a Bataviára.

A szökevények most már nyugodtan folytathatták útjokat. A császár emberei tajtékozottak dühökben. Látniok kellett, hogy a biztosnak vélt zsákmány miként siklik ki körmeik közül.

A DEBRECZENI CSATA SZINHELYE.

Kiss Ferencz fényképe után.

Magus volt a nap hőse. Elhalmozták dicsérő szavakkal, Aurelius megölelte, megcsókolta, mintha a testvére lett volna. A becsületes gótnak mindez olyan csodálatosnak tetszett. Hiszen ő csak azt tette, a mire a szíve, ura iránt való nagy hűsége és szeretete készítette.

A kimerítő éjszakai munka után a legénység egyrésze lefeküdt és pihent, Aurelius fölkereste a beteg Eurymachust, a kit a legnagyobb izgatottságban talált. A rabszolga iszonyú kínokat állott ki, mert azokat féltette, a kik érette a nagy veszélynek tették ki magukat. Aurelius megnyugtatta.

— Milyen különös — gondolta magában a bataviai, — ez az ember nem magáért aggódik, hanem megmentőiéért!

arczára esett s Quintusnak megtört minden ellenállása.

— Végig kell mindent szenvednem — mondta halkán. — Csakhogy a nyolczvan éves szív nem rendül meg úgy a kintól, mint a huszonhárom éves...

A keresztények sirva borultak egymás nyakába, aztán külön-külön czellákba zárták őket. Végül Quintusra került a sor. A porkoláb neki egymagának külön czellát jelölt ki. Nyugodtan lépte át börtöne küszöbét. A porkoláb agyag edényben valami ételt tett le a földre, aztán reá zárta a nehéz, vaspántos ajtót.

Quintus megsemmisülten rogyott a kőágyra. Kezével arczát eltakarta. Vad, szilaj zokogás tört ki a melléből, aztán csaknem egy óra hosszáig mozdulatlanul ült egy helyben.

Fázni kezdett. A börtön levegője hideg és nyirkos volt. Feljebb húzta köpenyét, a mely válláról lecsúszott. Körülnézett új hajlékában.

Hosszukás, négyszögű odú volt. Csak éppen olyan magas, hogy felállhatott benne. A kóágyon kívül egy durván faragott lóca volt benne s egy vascsővek, melyhez lánczok voltak erősítve. A rabokat nappal ehhez szokták bilincseni.

Félve érintette kezével a lánczokat s a mint az megesörrent, hideg borzongás futott végig a hátán. Felugrott és lázas sietséggel járkált fel és alá a szűk czellában. Önkénytelenül eszébe jutott az az oroszlán, melyet Ostiában látott. Ő, a büszke római úr miben különbözött attól a ketreczbe zárt fenevadtól? Semmiben. Keserű nevetés szakadt ki kebeléből. Olyan érzés szállotta meg, mintha neki a vadállat sorsát irigyelni kellene.

A börtön falán görög betűkkel valami írva állott:

«Jézus, én Megváltom, én Üdvözítőm, neked élek, érted halok meg.»

Ebben a czellában tehát már szenvedett egy keresztény, itt várta be sorsát. Nem jajveszékelt, nem átkozódott, hanem a vigasztalásnak ígéjét írta a falra. Quintust e szavak megtöltötték a martirok hősi elhatározásával; a példának éltető hatása volt.

Tovább nézegette a czella falait. Sok elmosódott és félig olvasható írás volt azokon. Mind bátoritok, megnyugtatók voltak. Egy latin felírás így hangzott: «En, Sericus, 43 éves és én, Psyche, Sericus leánya, 17 éves írjuk e szavakat. Nero császár záratott ide. Keresztények vagyunk. Meghalunk a mi Üdvözítőnkért. Megbocsátunk ellenségeinknek és bízunk Istennek irgalmaságában.»

Mellette pedig görögül ez állott:

«Boldogok azok, a kiket az igazságért üldöznek, mert övék a mennyek országa.»

Alább pedig:

«Úgy van, ez az én reményem és vigaszom, ez ad nekem erőt a halál órájában.»

Minél tovább olvasta Quintus ezeket a felírásokat, annál inkább érezte, hogy hasonló a vándorhoz, a ki a sivatag pusztaságban emberi lábnyomokra bukkan s megvigasztalódik abban a tudatban, hogy mások is járták már ezt az utat. Körül sereglették őt elődeinek, a martiroknak szellemalakjai s erőt öntöttek szívébe a reá váró küzdelemhez. És megesküvék, hogy nem lesz gyávább, mint az a bizonyos Sericus és a tizenhét

éves Psyche, mint a húsz éves Archilaos, mint Chabrias, a ki Rhodusban hagyta végtelenül szeretett, gyönyörű szép menyasszonyát s ő maga Nero kertjében mint eleven fáklya üszökké égett.

És Corneliára gondolt. Hideg verejték gyöngyözött homlokán, de állhatatosságában meg nem rendült. Minden elődjénél rettentőbb áldozatot kell neki hoznia, mert az ő hűségének apja is áldozatul fog esni; apja, a kit olyan végtelenül szeret. Megerősödött benne a hit és meggyőződés, hogy a Gondviselés őt szemelte ki példaadónak, az áldozat nagysága által válik dicsősége s az Úr előtt való kedvessége még nagyobbá.

A méces nagyokat lobbant s azután kialudt. A börtön czellájában vak sötétség volt. Kóágyához tapogatózott a falak mentén Quintus és lefeküdt. Imádkozott és lefeküdt. Oly édesen aludt el, mintha kényelmes ágyának vankosán pihent volna a feje.

Szürke félhomály volt körülötte, mikor felébredt. Börtönének reteszét valaki félretolta. A porkoláb vizet hozott egy amphorában.

— Hány az óra? — kérde Quintus.

— Napfelkelte után két óra.

— Éhes vagyok. Adj valamit ennem!

A porkoláb az agyagedényre mutatott, melyben a tegnap hozott étel még benne volt.

— A Tullianumban nincs jó konyha — mondá Quintus keserű mosolylyal. — Legalábbvaló rabszolgámnak sem adnék ilyen ételt, még kutyáimnak sem.

A porkoláb rándított egyet a vállán.

— Hozzá kell szoknod. Nekünk szigorúan megparancsolták, hogy senkivel kivételt ne tegyünk. Aztán volt már sok olyan vendégünk, a ki hálát adott az isteneknek, hogy ilyen ételhez juthatott —

— Tudod-e, ki vagyok én? — vágott közbe Quintus.

— Nem. Ritkán kerülök az emberek közé. A Saturnus-ünnepeken lesz egy éve, hogy utóljára voltam a Mars mezején. Azt látom, hogy jobb családból való vagy.

— Quintus Claudius vagyok, Jupiter főpapjának a fia.

— Ostobaság! — viszonzá a porkoláb. — Hiszen a kőbányában találtak téged a nazarénusokkal.

— Ott.

— Akkor nem lehetsz Quintus, a Flamen Dialis fia.

— Nem hiszed? Nem mondta meg neked a centurio, a ki minket bekísért?

— Nem. Csak a börtön felügyelőjével beszéltem.

— Sebaj. Majd megtudod. Egy kérésem volna hozzád. Irni szeretnék apámnak. Hozzá juttatod a levelet?

— Nem lehet.

— Ide nézz, ezt az arany stilust neked adom ajándékba.

— Ha tiszter ilyen értékes ajándékot adnál, akkor sem. Az élet nekem is drága.

— Vezess hát a felügyelőhöz.

— Ha megengedik, elvezetlek.

— Eszközöld ki.

— Majd meglátom. Meg fogom próbálni. Várj, míg este lesz.

— Míg este lesz?! — kiáltott Quintus kétségbeesve. — Te szerencsétlen, hát nem tudod, hogy szavaidd megölnek? Minden percz drága s te azt mondd: míg este lesz!

Alighogy szavait bevégezte, a czella ajtaja előtt léptek zaja hallatszott. A porkoláb kirohant. Hangokat is hallott, szive vadul kezdett dobogni.

— Köszönöm — mondá valaki a czella ajtaja előtt. — Majd egyedül megyek be, derék Haemon. Ismersz annyira, hogy tanuk nélkül is bereszthetsz.

Quintus zavart tekintetét az ajtóra szegezte. Atyjának a hangja volt, melyet hallott. Az ajtó kinyílt. Titus Claudius állott előtte.

Sokáig... sokáig némán állottak egymással szemben. Ajkuk széle reszketett, csak ez árulta el, hogy minő lelki harez dült keblökben.

Az apa szólalt meg először. Tompa, kinos hangon mondá:

— Itt, tehát itt kell veled találkoznom!

Olyan végtelen, kimondhatatlan fájdalom vagonlott e szavakban, hogy Quintus egész teste reszketni kezdett.

— Atyám! — dadogta, aztán zokogásban tört ki és arcát a börtön hideg kőfalához szoritotta, mintha azt akarta volna könyörületre indítani.

— Quintus — folytató a főpap és hangja szelíd, gyermekiesen könyörgő volt, — igaz, hogy te az éjszakát a nazarénusokkal a kőbányában töltötted?

Az ifjú elfordította fejét.

— Igaz, atyám — felelé halkan.

— Ismerted a törvényt?

— Ismertem, atyám!

— Mit kerestél a békebontók között?

— Ki meri őket békebontóknak nevezni?

— Minden polgára az államnak; a törvény így bélyegezte meg őket. Felelj, Quintus! Mit kerestél te az elvetemültek gyülekezetében?

— Azt, a mit üldözök körében soha sem találtam meg, a mire mindig hasztalanul epekedtem és vágyódtam: a békességet és lelkem üdvösségét.

— Igaz tehát, a mit nem tudtam, nem akartam hinni?

— Mi, atyám?

— Hogy te is keresztény vagy.

— Te mondád.

Titus Claudiusnak az arcza holthavány lön.

— Szerencsétlen! — kiáltá megrémülve, — akkor véged van! A nazarénusokra halál vár.

— Tudom.

— Tudod? És mégis lábbal tiprod a törvényt?

— Kebelemben hatalmasabb törvény lakozik.

— Nincs hatalmasabb törvény, mint a kötelesség! Te római vagy. Az én fiam vagy. Megháborodtál? Mint római föllázadtál hazád ellen, mint fiú széttéped apádnak a szívére.

Micsoda gonosz szellem szállott meg? Agyadban minő betegség dühög? A gaetuli oroszlán körme kívánatosabb neked, mint szerető Corneliád ölelése? A Tullianum dohos levegője inkább vonz téged, mint úri lakásod kényelme? Mindened megvolt, a mit szemed, szájad megkívánt s te belesülyedtél a gonoszság fertőjébe. Babonaság iszapja fecscsent lelkedre. Hitvány rabszolgák, hullahordozók, nyomorult, söpredék nép társaságába sülyedtél!

— Utamon viláosság és igazság vezérel — felelé Quintus. — Tévedsz atyám, ha azt hiszed, hogy a nazarénusok oly megvetésre méltó söpredék. Nem a társadalmi állás teszi az embernek nem a tekintélyét nézi — s éppen ez teszi Krisztus vallását olyan felségessé.

— Felséges? Quintus! Az istenekre kérlek, térj eszedre! Egy senatori család sarja, egy Claudius felségesnek nevezi a vallást, mely őt egyenlőnek tartja a teherhordóval, a hóhérlegény-nyel! Nem értelek, ... nem tudlak megérteni! Mi köze van ennek a lelked üdvösségéhez? Rézszed volt neked azokban a bolondos komédiákban, melyekről mesélnek az emberek? Talán te is megesókoltad az akasztófát s a keresztre feszítettnek siralmas képe előtt áldoztál? Végig hallgattad a bárgyú mesét, melyet a golgothai kivégzéshez fűz a babona? Jaj, nekem! Hallgatásod mindent elárul. Azok a gaz szemfényvesztők törbe ejtettek, inyes falat volt nekik egy Claudius.

(Folyt. köv.)

A KIS DEÁK.

Mint tékozló, ki nem gondol a jövőre,
A naptól úgy árad szét a hő sugár,
Néma, titkos esendbe van a föld merülve,
S fészken szunnyadoz az elalélt madár.
S lelkem e hő nyárban oda visszazállott,
A mi csak a tied, édes ifjúság!
Ó ti szívárványos, dalos, ifjú álmok...
Hiszen voltam egykor én is kis deák.

Tüske sebezzen bár élted sivár útján,
Bolygó vándorként ki, célhoz nem találsz:
Kérj egy dalt, csak egyet abból a szép korból,
S megenyhül, megszobbul a kopár világ.
Ifjúság, ifjúság, ó te tündérország,
S ottan is, abban is nyiló rózsáig!
Rajta harmatcseppet esőkös nap sugar...
Hiszen voltam egykor én is kis deák.

S látlak újra téged, szülőföldem képe,
Te erdős, te komoly, öreg Nagyenyed,
Bethlen Gábor földje, hősök temetője,
Mint madár a fészket, úgy köszöntelek.
Dalt regél a Maros sodró, szőke árja,
Dalt szőleje, földje, dalt zúgnak a fák,
Lelkem húrján halkán ébred ifjúságom...
Hiszen voltam egykor én is kis deák.

Ott a Maros partján békateknőt szedtünk,
Berkében virágot, lepkét, bogarat,
Iskola udvarán «kótyát» játszadoztunk
S telente golyókban dobtuk a havat.
Csendül lelkemben az iskola harangja,
A mely bűgön, hosszan jelt lezkére ad
S éled minden, mint egy ringó délibabon...
Hiszen voltam egykor én is kis deák.

S csendült a harang, ha hitt az imádságra,
Csendült, ha temettünk s ha megjött a nyár;
A mikor aggódva örömmel az otthon
Kitárult karokkal ölelésre várt.
S nincs a földnek ilyen csoda muzsikája!
Bűgásodra éled az a szép világ...
Te dalos, napfényes, virágnitító élet, —
Hiszen voltam egykor én is kis diák.

S itt, a hol most állok, tán Hunyadi kardja
Czikázott, villámlott erted, ó hazám,
S lent mintha gigászok törnék a sziklákat:
Széchenyi hajója győzött a Dunán.

Hunyadi, Széchenyi és te Bethlen Gábor,
Lelketek élte ezt a szép hazát,
Az a csoda-tiszta, bűvös-bájos, fényes,
Melytől legszebb lángot fog a kis deák.

Lángot, a legszebbet, honszeretet lángját,
Éretted, te drága, szép magyar hazám;
Éretted a sir is szétfeszíti zárát,
Az élő halált s a holt életet kíván.
Itt élünk, itt halunk, mint a Szózat mondja,
Csókunk áztatja meg drága, szent porát...
Csak a szíved legyen honszerető, tiszta:
Örökifjú éltű, lelkes kis deák!

Garda Samu.

Madaraink az ókori népek hitéletében.

Jó szolgálatot teljesít Apollónak a kakas, felébreszti a hajnali csillagot és Phoebus lovait... a hattyú is helyet talál oldalánál, a lantot és fuvolát feltaláló Apolló ugyanis különösen a hattyumesék dalát kedvelte. A ragyogó szemű bagoly, mely az éji homály leple alatt a mérhetetlen tájakat belátja és minden rejtekhelyet felkutató, Minerva madara. A páva Junó madara, azt mondja róla a mítosz, hogy Argos pásztornak az istennő száz szemet ad, melyek közül ötven még akkor is nyitva marad, ha alszik; erre a pásztorra bizza Junó a fehér tehénre változtatott Jó őrzését. Mercur azonban furulyája hangjával Argost mind a száz szemére elaltatja. A megcsalatott Junó, szerencsétlenül járt pásztorának szeméit egy addig alig mutatós madár (a páva) farkára rakva, ezt kiválasztott madarává teszi, Argost pedig az égi csillagok közé sorozza.

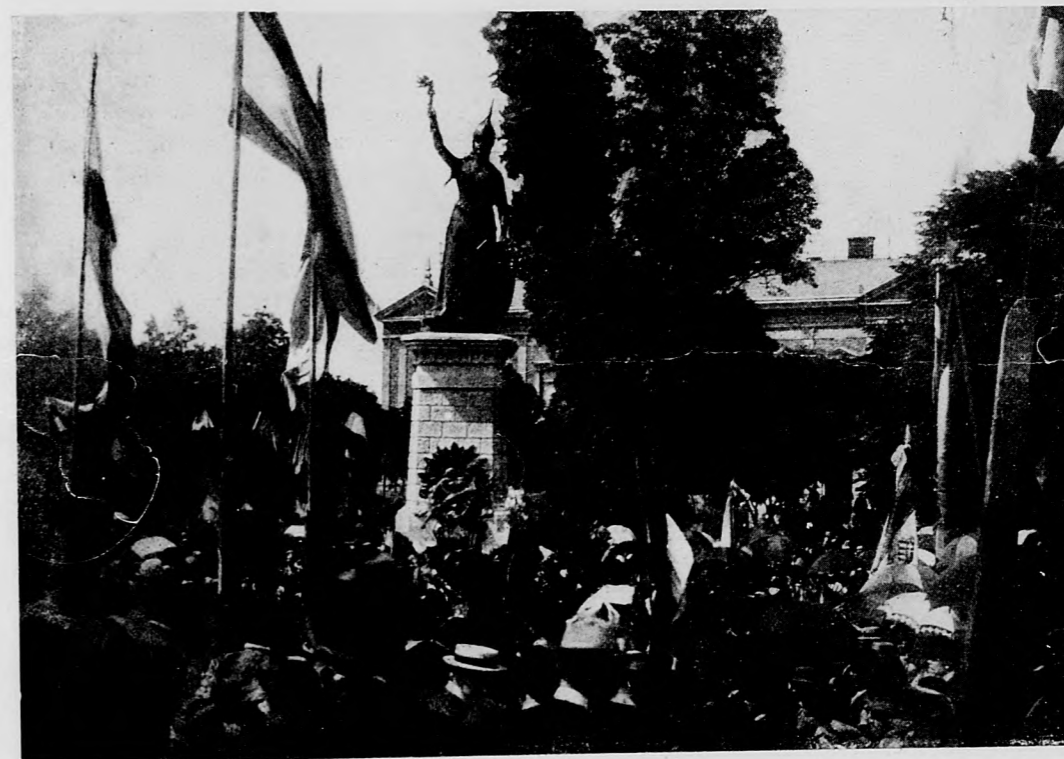
Érdekesen szól a hitrege Mars kakasáról is. A hadisten szerelmesénél, Venusnál van, ezalatt az örnek állított bizalmas vitéze elalszik s Marst a neje után settenkedő Vulkan Vénusnál látja és nagy patáliát csinál. Mars álmos órén tölti ki bosszúját: kakassá változtatja. — A kakas, mint vigyázatos madár, jelképe a hadiak szüntelen örködésének. Kivüle Mars istennek szentelt madár s a vitézség jelképe a harkály is. A fák e jötevő dajkája az élő fákat mászsa és a rajtuk és bennük élősködő férgeket irtja, azonképen az igazi vitézek is minden nyugalomról lemondanak s azon vannak, hogy hazájuk jólétét még életük árán is biztosítsák. Egy szerető pár szomorú sorsát fűzi a rege a harkály életéhez. A Nap leánya, a bájos Circe, szerelemre kívánja

lobbantani Saturnus fiát, Picust; a latiumi királyon azonban nem fog az égető szerelmi tűz, szíve választottjához Cancushoz, az isteni csábítás daczára is hű marad; a megsértett Circe e feletti bosszuságában harkálylává változtatja Picust, utána a boldogságát veszni látó Cancus bánatában léggé olvad.

A daru Apolló kiválasztott madara: isteni büntetésként jön elő a törpe pygmæusok királynéja történetében. Gerana, fenhéjazásában az istenek-

A Venusnak virágot vivő Peristera nympha galambbá változik. Apolló fiának három leányáról szól a mítosz: Kezük alatt minden borra és étellé változik. Agamemnon e három csoda-leányt hadi létszámába felvéve, Trója alá akarja vinni; a trójaiak pártján levő istenség azonban galambokká varázsolja őket.

A holló, Noe álnok madara, a régi keresztény hagyományokban a gonoszság jelképe. Apolló késedelmeskedéseért feledékenységgel bünteti

Kiss Ferencz fényképe után.

A DEBRECZENI SZABADSÁGSZOBOR LELEPLEZÉSI ÜNNEPE.

nél is többre tartja magát s ezért büntetésből daru lesz belőle. Nicodamus pedig ifjú nejét isteníti s Junónak nem akar áldozni, ezért azután a megsértett istennő feleségével együtt daruvá változtatja őt. Kiváló szerepet játszik az ókori népek mítoszában a galamb, a holló és a golya is. A galamb az istenek kiválasztott madara, az ártatlanság e jelképe: [mint Noe galambja, mint a keresztény anyaszentegyház Pünkösde és mint Mohammed «szentleke» az emberiség örök szimbolumává vált. A híres dodonai jós legfőbb jövendőmondó erejét a legmagasabb tölgyön tartózkodó galamb pár okozta. Galambok költik ki azt a tojást, melyből Venus származik (Syria dea).

meg és megátkozta, hogy mindig szomjazzék. Ez az egykor még fehér madár vitte hírül Apollónak, hogy kedvese, Kornis nympha az ő akarata ellen cselekedett; a gyászos hír hallatára megátkozta madarát a költészet istene, hogy legyen a színe olyan sötét, olyan fekete, mint a milyen az a bánat, melyet lelkének és szívének hírével okozott. Meropis, Eumelos leánya Geát, a földet annyira szereti, hogy a többi istenekről hallani sem akar, a miért azután a megsértett égiek büntetésből hollóvá változtatják át.

Tisztelt madár az ókori népek szemében a golya. Sejtelem szerint első szereplése az egyiptomiak isteni dinasztiajának kezdetére, Osiris és

Isis uralkodásának idejébe esik. Az emberiségnek a földművelés terén tett kiváló szolgálataiért nyer különös elismerést. Az ókori népek legtöbbje jámbor és jótevő madarának tekintette s különösen a szláv népek tartották nagyra (Bogdán-isten madara) s a többek között azt is vélték felőle, hogy halálát érezve, messze vidékre költözik s ott ember lesz belőle. Görög monda szerint Laomedon trójai király leánya Herával szépségben vetélkedni merészkedvén, büntetésből gölya alakot nyert és kérdéseért mindig kelepelnie kell.

Feltűnő szerepe van az ókori népek mítoszában a hattyúnak is. Kecses termetén kívül rendszerint mesebeli dala teszi csodálgatóvá és okozza az isteni küldetéséről alkotott hiedelmet. Állandó hitregei szerepeltetésén kívül Cygnusról szólva is megemlékezik a mítosz tündéri madarunkról: Neptun fiát anyja, Kalyke egy szigetre viszi s elhagyja; a hattyúk azonban felnevelik. Később viszontagságteljes életének egyetlen barátja: Phyllos is elhagyja. Bánatától üzetve, a Kanoposz-tóba veti magát, anyja utána ugrik s ekkor mindketten hattyúvá lesznek. Apolló egyik kedvesét tóvá varázsolja s gyermekét, Kyknost ráteszi hattyúnak. Leda meghódításán kívül hattyú alakot vesz magára Jupiter akkor is, midőn az Éj leánya, Nemesis lúd alakot öltve menekülni szeretne előle. Ekként válik a lúd is Jupiter madarává. Kiválasztott madara különben a kakuk is, mikor ugyanis Junót elnyerni óhajtja, átázott kakuk alakjában közelíti meg őt. Junó megsajnálja a didergő madarat s keblébe rejti.

Egy Keleus nevű pásztor a gyermek Jupiter idahegyi méheit meglopva, büntetésből madárrá változik; a mítosz ezen madara alatt bizvást érthetjük a gyurgyókát (Merops apiaster), a mint helyesen sejthetjük, hogy kakukká lett azon «Kaineisz» nevű thesszaliai leány, ki az anyai gondok elől menekülni óhajtván, arra kérte Neptunt, hogy őt férfivá tegye.

Találó madárképeket fedezhetünk fel az ókori népek mítoszában a következő átalakulások során: Arne, a kapzsi krétai leány nem átalja Minosznak pénzért hazáját elárulni; büntetésből egy «szüntelenül fényre leselkedő» csókává alakul. A múzsákkal hangversenyre lépni merészkedő kilencz pireoszi leányból kilencz esztergő szarka válik. A folyton fecsegő Psittacusból szájkó lesz. Melcager mindegyre zokogó leánya, Eurymede gyermekével együtt gyöngytyúkká változik. A Hesperia után tengerbe ugró ifjút Thetis könyörületből bűvár-madárrá varázsolja.

A keselyű az egyiptomiak szent madara. Az Osiris életét jelképező Apis-szobor felett kiterjesztett szárnyú keselyű lebeg. Az ifjúság és az ébredő természet istene — Osiris és Isis gyermeke — Horus, mint keselyű-fejű ember vagy mint emberfejű keselyű jelenik meg. A sas Zeus kísérője és Jupiternek villámhordozó madara. A rómaiak császáraikat holtuk után istenekké avatva, a máglyára, melyen azok testét elégették, sást helyeztek, mely a kötéléről szabadulván, égbe repült s ekként az istenné avatott halandó lelkét égbe vitte.

A hitrege szerint a fiait elnyelő Saturnus elől Rhea Jupitert akként menti meg, hogy helyette férjének egy pólyába göngyölt kődarabot ad be, fiát pedig Kréta szigetére viszi, hova a serdülő gyermeknek egy sassal nektárt és ambroziát hordat.

A később legfőbb uralomra jutó Jupiter sas-madarát kedvencezül választja s méltó helyet ad neki az Olimposzon. — Lidia pusztulását két sas idézi elő. Az egyiptomi mondák rózsaszaru szelése midőn a Nilusban fürdik, sas csap le eléje és egyik saruját elragadva, azzal Memphisbe repül s ott azt az ítélkező Faraó ölébe ejti, ki is a kis cipő tulajdonosát felkerestetvén, rátalálva, nőül veszi. Így lesz Rhodopis Egyiptom királynéja, ki azután az égbe vezető déli pyramis mindent felemészítő megépítésére kényszeríté az egyiptomiakat. Rhodopis a déli pyramis szelleme; mindig szép nő alakjában jelenik meg; ha valakit szerelemre akar lobbantani, arra csak rámosolyog és az ellenállhatatlanul közeledik feléje, ő pedig magához vonja és szép módon úgy hatalmába keríti, hogy menten eszt veszti s tévelyegve kóborol az országban. Amphiarosz mondavilágában is mint az emberi sors intézője jön elő a sas. — A thébai csatában a hős kezéből kiragadja a gyilkos lándzsát — mely a madár csőréből visszahull a földre s babérfa lesz, az istenekkel daczoló Amphiaroszt pedig a föld nyeli el. Egyes kiváló madárfajokat teljesen elhanyagol az ókori népek mítosza; a kócsagról és tyúkról például egyáltalán nem ejt szót, sokról meg csak annyit mond, hogy egyik-másik istenségnek kiválasztott madara volt, a miértjét azonban nem igen mondja a dolognak, ezt nagyrészt már a feledés borítja. Ekként említi, hogy a páván kívül Junó madara volt még a gölya, lúd, a csóka, a kakas és hogy a keselyű pedig Apolló szolgálatába szegődött.

Krenedits Ferenc.

IV. GYÖRGY ANGLY KIRÁLY KORONÁZÁSA A WESTMINSTER APÁTSÁGI TEMPLOMBAN.

VII. EDVÁRD.

VII. Edvárd megkoronázása.

God save the King! Az angolok buzgó imáját meghallgatta az Isten és Edvárd ma már nem kalapos király többé.

A király betegsége miatt elhalasztott koronázás nem volt oly hosszadalmas, mint azt a rendes ceremónia megköveteli, de még így is fényes ünnepségek színtere volt a ködös London.

A koronázási szertartás a következőképp folyt le:

A király és királyné kíséretükkel a Buckingham-palotából indultak a Westminster-apátságba; az oltár elé érve, a királyi pár letérdelt és imádkozott. Ezután a cantenbury-i érsek a világ négy tája felé fordulva, mindenfelé kikiáltotta:

— Uraim, ime bemutatom a királyt, e birodalom kétségtelen királyát. Ezért ti mind, a kik eljöttetek e napon tiszteletére, elismeritek-e őt?

A felhívásra a közönség a «God save the King» eléneklésével felelt.

A király erre az oltár elé lépett és letérdelve ennek lépcsőjén, arany oltárterítőt és egy font aranyat ajánlott fel, mire az érsek a király felé fordulva kérdezé:

— Le akarja-e tenni felséged az esküt?

— Akarom.

— Ünnepélyesen megígéri-e s esküszik-e, hogy Nagy-Britannia egyesült királyságainak s az ezekhez tartozó országoknak népét a parlament megállapított szabályai, törvényei és szokásai szerint fogja kormányozni?

— Ünnepélyesen megígérem.

— Hatalma szerint, minden ítéletében a törvényt és igazságot akarja-e irgalmassággal érvényesíteni?

— Akarom.

— Akarja-e minden hatalmával fentartani Isten törvényeit, az Új-Szövetség igaz tanítását s a törvényesen elismert protestáns reformált egyházat?

— Mindezt megígérem.

Ezzel a király az oltárhoz lépett s a bibliára téve jobb kezét, mondta: «A mi dolgokat az imém megígértem, meg fogom tartani. Isten engem úgy segítjen». Megcsókolta a bibliát, aláírta az eskü-okiratot s aztán imádkozásba merült, mialatt az énekhar a «Jövel Szentlélek Úr Isten» kezdetű zsoltárt éneklé.

Ezután következék a király felkenése.

A király fölött aranyszövetből mennyezetet tartottak s az érsek az olajtartóból arany kanálba olajat töltött s leönté vele a király fejét és két kezét e szavak kíséretében:

— Légy felkenetve szentelt olajjal, valamint királyok, főpapok és próféták felkenettek s valamint Salamon felkenetett királylányá Zadok, a főpap és Náthán, a próféta által; légy felkenetve s légy áldott és felszentelt király a népnek, melyet az Úr, a te Istened adott neked, hogy kormányozd és uralkodjál felette. Az Atya, Fiú és a Szent Lélek nevében. Amen.

Ezután odaadták a királynak az uralkodói jelvényeket: a jogart, a kardot, a birodalmi almát, a gyűrűt, a sarkantyút, melyek mindegyikének van valami jelentősége.

Az ünnepélynek ez a legjelentősebb mozzanata. A hódolás, melyet ez alkalommal rövidebbre fogtak, a koronázás után következett s fényes befejezése volt az angolok nagy ünnepének.

Mai számunkban bemutatjuk az új király arczképét s IV. György koronázását.

SZENT EDVÁRD KORONÁJA.

A BÁNYARÉM.

Elbeszélés.

Írta: Teveli Mihály.

Pista látta csak, mi történt a magasban. Az óratorony párkányának jórésze lekivánczolt az anyaföldre. A fiú alig bírta már a lábát, de mégis megbirkózott a szélvészszel, befutott a templomba, bezárta maga után a főbejáratot, mely éppen a torony alatt volt s odasietett az oltárhoz.

A kar pedig zengett:

E siralomnak völgyében,
Kik nyavalgunk nagy inségben:
Hozzád sohajtunk mennyekben,
Hol vagy örök dicsőségben.

Az ifjú egyenesen a paphoz lépett s halk szavakkal leírta neki a veszélyes helyzetet.

Pista szavaira a plébános fölment az oltárra intett az énekharoknak; a beállott ünnepi csendben, megáldotta hibeit, aztán így szólott:

— Az isteni gondviselés úgy határozta, hogy ne fejezzük be áhítatosságunkat. Jöjjenek azonnal utánam a sekrestyén át, mert a torony már düledezik.

A városi képviselők, mint egy ember, fölkeltek és kivonultak a sekrestyén át a szabadba. Abban a pillanatban, mikor kiértek, érzéktompító robaj hallatszott; hatalmas porfelleg kavardott a levegőben. A torony összeroskadott.

Az egész város megrendült az óriási zuhanásra s ösztönszerűleg a templom felé sietett mindenki.

A pusztulásnál csak a fájdalom volt nagyobb. A szél süvöltése megszűnt, helyette azonban siránkozás és jajgatás hangzott mindenfelé.

Hozzátartozóit kereste mindenki. Balzsamként hatott a templommal szemközt levő adóhivatal lakóinak tanuságtétele, hogy az összeomlás pillanatában egy árva lélek sem volt a torony közelében. Körülbelül félóra múlva helyreállt a rend, már csak elfojtott sóhajok hallatszottak itt-ott és a tömeg ámulattal nézte a keleti égen mindinkább élesebb és élesebb körvonalakban feltűnő gyönyörű szivárványt, az isteni megengesztelődés örök jelképét.

A csendet azonban hirtelen megszakította egy kétségbeesett asszonynak jajveszékélése:

— Gábor! Pista! Gyermekeim, hol vagytok?! A torony hű örékek és Pistának nyoma veszett. Őket kereste szegény anyjuk.

II.

Légyvárok.

A nagy robaj pillanatában két ember találkozott a templom sötét, szűk folyosójában, mely a karzattól a toronyig vezetett.

— Gábor! — kiált az egyik örömtől reszkető hangon.

— Gábor? Tudja Isten, hol van ő, talán már a másvilágot nézi, he-he-he!

— Ki vagy te, gonosz lélek?

Erre a kérdésre hatalmas ökölcsapás volt a felelet, hogy szinte beletántorodott a szegény Pista.

A másik alak hirtelen tovasurrant a templom felé, Pista meg fölocsudva a kapott ütés hatásától, lélekszakadva futott a torony felé. Hatalmas vasajtó állta útját a végén. Akárhogy döngötte, ránczigálta, nem nyílt ki. Jól bezárták azt; lélek az ajtón se ki, se be. A fiú oda volt aggodalmában. Mi lesz most? Mihez fogjon? Szegény bátyja addig megfullad a romok közt, ha ugyan van benne még élet. Hátha annak a sötét alaknak igaza volt! Egyszer-kétszer torkaszakadtából kiabált, hívta bátyját, de csak a tompa visszhang felelt szavaira. Izzadság lepte el arczát, a másik pillanatban meg a hideg borzongatta.

Megfordult hirtelen és a honnan jött, visszasietett a karzatra, onnét le a templomba, hogy a sekrestyén át segítségért kiáltson. A sekrestyébe érve, gyors lépteket hallott, melyek kifelé igyekeztek. Még láthatta annak az embernek tova-tűnő körvonalait; úgy rémlett neki, mintha Hajbóczinak alakja lett volna. Azonban nem ért rá utána iramodni, mert a sekrestye mozaik-kövezetén hatalmas kulcsot pillantott meg. Mint a villám, úgy czikázott át agyán a gondolat, hogy ez a vasajtó kulcsa. Nem törődött már most semmivel, fogta a kulcsot és vissza a toronyhoz!

Tényleg, a rozsdás zár megnyílt és ott látta Pista egész nagyságában a pusztulást.

Hatalmas szikladarabok heverték egymás hátán, tele vakolat-törmelékkel; fölötte mintegy középkori várrom, négy fal meredt még 7—8 méter magasságban az égnak, alatta a földszinti hatalmas bolthajtás tátongett rengeteg üregével, mintha az alvilág bejárata volna.

Egy-két pillanatig mintegy kővé meredten állt a romok között. Csak azután kezdett igazán reszketni az eltűnt testvéérért.

— Gábor! Gábor!

Semmi felelet. Nyilvánvaló, hogy maga alá

temette a torony. Még megismételte néhány-szor a kiáltást. Lefeküdt a tátongó mélység fölé egy kiszögellő kődarabra és úgy kiáltott le. Semmi felelet.

Már teljesen reményét vesztette, mikor úgy tetszett neki, mintha elfojtott sóhajtás hallatszanék alulról. Mozdulatlanul figyelt. És megbizonyosodott róla, hogy gyöngé emberi hang hatol föl hozzá. Mintha azt hallaná: Hamar!

A fiú életének veszélyeztetésével kihajolt a romokon látható ablakmélyedésből s valósággal bömbölő hangon segítségért kiáltott.

— Köteleit ide a toronyba! Hamar, segítség!

Lent már dolgoztak a csákányok. A tűzoltók éppen a nagy mentő-létrát csavarták a magasba s a rémes kiáltások hallatára fokozott sebességgel dolgoztak. Húsz-harmincz ember tölta, igazította a létrát. Mikor az ablak magasságát elérte, már fenn is volt három ember s utánuk még négyen bújnak be a romok közé.

Hosszú kötelek eresztettek a mindenünnen romhalmazzal elzárt nagy bolthajtás belsejébe. Nehéz munka volt az. Pista ereszkedett le elsőnek. Félórai megfeszített küzdelem után kiszabadították a már alig lihegő toronyórt s a templom át a szabadba vitték. A városi főorvos azután elszállíttatta a kórházba.

Másnap délután hajdú állított be a veszthegyi kis házikóba egy nagy pecsétes levéllel, mely Gombos Pista VII. oszt. tanuló nevére volt címezve. Az ifjú, kit a vasárnapi nagy izgalom teljesen kimerített és ágyba döntött, majdnem meglelte örömeiben a hajdút, mikor végigfutotta a levelet.

Az volt benne megírva, hogy a városi tanács köszönettel adózik Gombos Pistának éber és önfeláldozó magatartásáért s egyben 100 forinttal jutalmazza meg őt szolgálatáért. A hajdú elmondta Pistának azt is, hogy Gábor az egyik aknában alkalmazást nyer a város közbenjárására, Hajbóczit pedig elcsapták, mert elhagyta őrhelyét.

... Egy héttel később történt, a mit most elmondok.

A «Kancsó»-hoz címzett koresma felé törek-szenek hárman. Az egyik hatalmas termetű, sovány arcú, 25—30 évesnek látszó alak; a másik kettőn azonnal észre lehet venni, hogy még nincsenek katona-sorban. Meglehető gyors léptekkel haladnak karöltve. A fűtczán átvezető rövidebb út helyett a hosszabbat választották: a pipagyár mellett emelkedő girbe-görbe gyalog-ösvényen mennek föl a Kálvária útjára: onnét a

házak tájékát is kikerülve a csemetekert szélén haladnak a lebuja felé. Az idősebbik meglehetősen vigan füttyörészget mentében, a másik kettő ellenben télikabátja gallérját fölgyűrve ugyancsak behúzza a nyakát, különösen mikor a hold fénye esik rájuk. Úgy látszik, az ismeretlenség homályában akarnak maradni. Pedig az az ember, a ki vagy 50 lépésről követi őket, már rájuk ismert. Jól tudja, hogy a színlaphordó, a ki egyúttal elsőrangú csillaga annak a nyomoruságos színész-truppnak, mely néhány nap óta a városban működik, áldozatokat csipett magának a két diákban, kik vele mulatni mennek.

Még abban az időben — vagy húsz évvel ezelőtt, mikor ez az esemény játszik, — nem volt úgy szabályozva a vidéki színészet, mint most. A tisztos, műveltségterjesztő művészet köpenyge alatt sokszor ugyancsak korhely, másutt boldogulni nem tudó egyének ütötték föl sátorfájukat falvakban és kisebb városokban. Az ilyen vándorcsapat nemhogy használt volna, sőt ártott az ügynek. A holnappal nem törődve eldözsölték éjjel, a mit este kerestek. Ilyen nyolcz tagú csapatból való ez a névtelen színlaphordó és főkomikus is, a ki az esti előadás után a színpadért rajongó Kovács Pétert és instruktorát — Gombos Pistát rábirta, hogy a «Kancsó»-ba jöjjenek.

Kovács Péter is a hetedikbe járt s noha már ismétli az osztályt, még mindig házitanitóra van szüksége. Hanem hát tellett a hazulról kapott zsebpénzből. Az apa is, meg a mama is küld, egyik a másik tudta nélkül; a nagybácsitól is kikunyorál itt-ott néhány pengőt, úgy, hogy soha sincsen szükében a pénznek.

Hogy, hogy nem, rábeszélte Pistát, hogy bátyja szerencsés megmenekülésének és annak a 100 forintnak örömeire, melyet éppen aznap utalványozott ki neki a város, néhány ügynevezett jó perczet csináljanak maguknak — titokban.

Hajbóczy nyomukban járt mindenütt. Ez az elesapott ember bosszút forralt sötét lelkében a Gombos-család ellen. Első áldozatnak Pistát szemelte ki.

— Jó helyre mentek — gondola magában. — Ott utóler bosszuló kezem. Úgyis e miatt a kölyök miatt vesztettem el kenyeremet. Várj, te életmentő, majd adok én neked!

Mikor meggyőződött róla, hogy csakugyan a Kancsóba térnek, hirtelen visszafordult a Kálvária-utczába.

Azok meg benyitottak a füstös légkörbe, a hol

víg dáridó fogadta őket. Pista meghökken az ajtónál. Úgy állt ott ez a szálas, barna fürtű fiú az ajtónál, mintha érezné, hogy a veszedelem küszöbét lépi át. Szinte meggörnyedt, hogy testileg is kisebb legyen; lelke egészen összeszorult, mikor azokat a borizú hangokat hallotta. Vissza akart fordulni, Kovács azonban nem engedte:

— Gyáva, mitől félsz? Ezekről? Nem árulnak el őket, hiszen holnap tovább mennek egy faluval.

— Pista öcsém, szólt a színlaphordó, csak nem akar aludni menni? Hisz fiatal még az idő! Kilencz óra sincs! Most lesz a búcsúlakománk. Ugyan ne izéljen! Van szerencsém bemutatni lelkestapsolókat, Pista öcsémet. Most már el volt vetve a koczka.

— Éljen, bravo, hangzott feléje vagy tíz torokból. Szervusz öcsém-uram!

Megtörtént a kölesönös bemutatkozás s megkezdődött, illetve folytatódott oly búcsúlakoma, a melyben Gombos Pistának még soha sem volt része. Már Kovács Péter ismerte az ilyesmit. Nem hiába hogy megbukott. Az ilyenféle tiltott lépések vezették a romlás szélére.

Az első pohár bor után megrázkódott Pista. Izgatottan simította hátra üstökét s minduntalan az órájára nézett. A kocintások sűrűen következtek egymásután; nem igen érték rá azontúl magánelmékedésekre. A bor is erős volt s fejébe szállt az egész társaságnak.

Már mikor Péter átölelte Pista nyakát és zokogva köszönte meg neki, hogy mégis csak elkísérte ide, akkor Pistán kívül egyetlen józan ember sem volt a szobában.

Nem is vette észre senki, hogy a koresmáros Pistának súgott valamit, a mitől a fiú halálsápadt lett. Szó nélkül fölkel s kiment az udvarba, a hová hívták. Egy terebélyes diófa alatt a padon várta valaki. Zömök, erős ember, télikabátban és prémes sapkával a fején. Ráismert azonnal. A polgármester volt.

(Folyt. köv.)

ÁRVA VÁRA.

Képtünkhöz.

A Felföld egyik legszebb helyén emelkedik Arva vára. Az égfelé meredező vár egy egészen elszigetelt kúpalakú hegyen épült és tulajdonkép három külön részből áll: e részek a hegyoldal három lépcsőzetesen emelkedő magaslatán közvetlenül egymás fölé épültek. Az alsó várban hajdan a várurak, majd az uradalmi tiszteltek laktak.

Ma itt őrzik az uradalmi levéltárt, melynek legérdekesebb darabjai közé Thurzó György nádor és fia Imre irományai tartoznak. Az alsó vár kápolnája alatt van a Thurzó-család sirboltja, mely egy képzőművészeti remek is őriz: Thurzó György életnagyságú, kararai márványból faragott szobrát.

A középső várban van a 91 méternyi mély kút, mely vízben mindig bővelkedik.

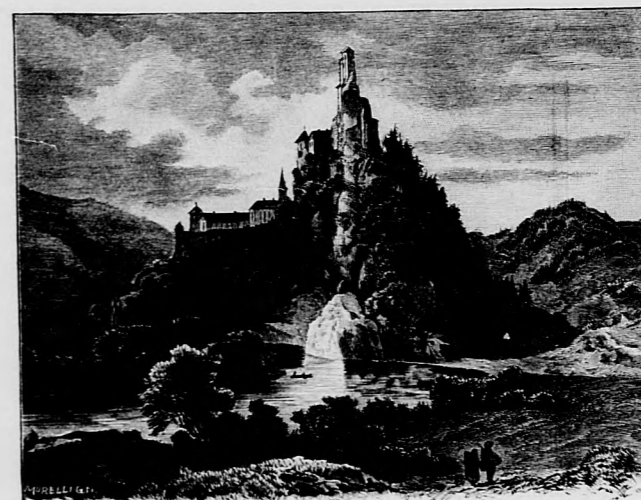
Innen juthatunk a felső várba, melyet a 136 méter magas hegyesúcsra Thurzó Ferenc építtetett 1561-ben.

Arva vára a történelemben is gyakran előfordul s különösen mint Lengyelország ellen épült véghely volt nevezetes.

A garázdálkodó főurak kezéről a vár végre Mátyás kezébe került, ki azt fiának, Corvin Jánosnak adta királyi adományképen. Ugyanekkor ide záratta be Mátyás Várady Péter kalocsai érseket s állítólag e szavakkal adta tudtára ítéletét:

— Arva fuisti Petre, arva eris, et in Arva morieris! (Péter, arva voltál, arva fogsz lenni és Árvában fogsz meghalni.)

A vár 1556-ban Thurzó Ferenc kezére került. — 1800-ban a vár leégett, de gróf Zichy Ferenc csakhamar helyreállíttatta, úgy hogy ma is lakható.

ÁRVA VÁRA.

A debreczeni szabadságszobor.

Képeinkhez.

A szabadságharcz dicsőséges nevei között Debreczen városé is fényesen tündököl. Az 1849. évi augusztus 2-án vívott csata emlékére már 1867-ben emléket állítottak a város derék polgárai, de ezzel nem elégedtek meg s még a réginel is fényesebb emlékeztetőt akartak emelni a vitéz hősöknek.

A szobor, melynek készítője *Tóth András* debreczeni akadémiai szobrász, augusztus másodikára el is készült. E napon, a csata évfordulóján leplezték le fényes ünnepség keretében a művészi kivitelű emlékszobrot.

A szobor sisakos női alakja három méternél magasabb. A talpazaton hátul fekete márványtáblán e szavak olvashatók:

*A magyar szabadságharcz dicsőségére
Debreczen város közönsége.
1902 augusztus 2.*

KÉT DIÁK LEVELEZÉSE.

Augusztus 12.

Kedves Aladárom,

kassai leveled csipkedő sorai nem tévesztették el a czéljukat. Nos hát bevallom, tegnap újra Gazsiéknál voltam. Először is el kellett mennem azért, mert az első látogatás alkalmával megígérttétek velem, másodsor el kellett mennem azért, mert jól esett elmenem, harmadszor elmentem azért, mert az édes anyámat elvittem oda üdülő kurára. Neki most a fürdő után egészséges falusi levegő kell. Gazsinak úgy véletlenül ki találtam kottyantani s hát azóta mindennap küldi a meghívó, sürgető, fenyegető, kiátkozó levelezőlapokat.

Aztán irt az anyja, az apja, a huga, mind hívják az én édes anyámat egy-két hétre, annyi időre, a meddig neki jól esik. Beláthatod Aladár, hogy ezt a sok kedves meghívást visszautasítani éppen akkora durvaság, mint hálátlanság lett volna.

Fontos hadi tanácsot ültem az édes anyámmal — s tegnap elvittem őt abba a nyájas körbe, hol csupa szeretet és napsugár van. Erzsike mindenütt sarkában van az én édes jó anyámnak, olyan kedves, olyan aranyos — azaz hogy erről talán fölösleges is neked írnom, mert legközelebbi leveledben reám szórod megint sörbe mártott nyilaidat.

No hát, csak azért is tovább dicsérem a fánk-

sütő leánykát az ő égszinkék szemeivel, az ő szelid arczával, az ő csengő nevetésével, az ő csodálatosan bájos lényével.

Gazsi hordja fel a pinczéből a jégbehűtött dinnyéket, az ő-bort s valóságos gazdának képzeli magát. Estefelé kaszáltunk ketten a nagy gyümölcsös kertben; csúnyául lefőzött engem. Úgy tud kaszálni, hogy még a kaszás csillag is megbámulta.

Azt talán mondanom sem kell uraságnak, hogy alig akartak elereszteni, pedig a patikusom várt másnap reggel hét órákor. A patikusom igen derék, szorgalmas ifjú; a pótvizsgálomat bottal kell reászoritnom, hogy tanuljon valamit. Azt mondogatja, hogy ő soha életében annyit nem tanult, mint az idén s mégis keresztül ment. Buzgón magyarázza nekem, hogy a javító vizsgálat egészen más, mint a rendes vizsgálat. Az embert nem szekirozzák, hanem egy-két számárságot kérdeznek tőle s akár tudja, akár nem: át-eresztik.

Milyen bölcsesé teszi az embert a tapasztalat, de milyen bölcsesé! A vakáczió beleszagoltam a finn nyelvbe. Hozattam egy nyelvtant, egy finn-magyar szótárt s megvettem az Angol Biblia-Társaság kiadásában megjelent Új-Testamentumot. Baktatgatok előre ebben az új studiumban, mely korántsem olyan nehéz, mint hittem. Valami nagy rokonságot a magyar és finn nyelv között mindeddig nem találtam, de hát az mellékes.

Bagossal, a szeretett Bagossal nem találkoztál? Ő is Tátra vidékét járja. Pompás volna, ha valahol összeakadnál vele. Itt adom a személyleírását: Termete középszerű, szeme kék, szemöldöke sűrű és bozontos, homloka magas és feje kezd kopaszodni, orra czimpái húsosak és szélesek; homlokán egy középszerű borsóeska van, de az neki szerfölött jól áll. Különös ismertető jele egy nagy szalmakalap és bütykös kampós bot, melyet járás közben lóbálni szokott, mintha lépéseinek a hosszát akarná megmérni. Erről a leírásról reá fogsz ismerni — ha véletlenül találkozol vele.

Egyébként pedig igyál jó itvágygyal a felvidéki sörből, láss sokat, jegyezz is meg valamit belőle. Csak akkor vigyázz, ha vihar van. Tudod, te most a felhők közelében járkálsz s ott születnek a villámok.

Tisztelettel jelentem, hogy két hét múlva befejezem privát-oktatói működésemet, legalább részben s a sok pénz akkor majdnem fel fog vetni. Az Osztrák-Magyar Bankban szeretném elhelyezni, ott, azt hiszem, nem emeli el senki.

Ha az embernek pénze van, mennyi a gondja, mennyi az aggodalma!

Gazsi pályát választott: Magyaróvárra megy s gazdaságot tanul. Azt mondja, hogy az első és főfeltételnek megfelel, mert — inni tud. Téged tiszteltet s hasonlóképpen a Lomniczi-csücsöt (ha felmászol reá) s a fölkelő napot.

Én nagyon hálás vagyok Gazsi iránt, hogy édes anyámat olyan szeretettel ápolják. Erzsike megígérte, hogy az édes néni helyett fog nekem írni leveleket. Nagyon várom azokat a leveleket. (Csak te ne vess, Aladár és idd a sört a Széchenyi-ligetben s predikálj arról, hogy a másvilágon hogy fog az a két öreg ember az árnyas fa alatt ülni!)

A fánk igen jó eledel s a ki szép fánkot tud tizen-négy esztendő korában sütni, azt a leányt én igen derék kis leánynak mondom. Igenis. Tessék uram, üljön fel az eperjesi személyvonatra s keresse a Karaffa kinzó-kamráját, — ha pedig engem abba a kinzó-kamrába beledugna, még akkor is azt mondanám, hogy Gazsi ugyan jó fiú, de Erzsike százszor többet ér, mint ő.

Kellett ez neked?

Ölel, csókol
Imréd.

VEGYESEK.

Kétezer éves orvoskönyv. Ebers György, a híres író, valamikor Egyiptomban papirosterkereset talált. Gondos vizsgálat után kitűnt, hogy a tekeres a régi egyiptomiak orvosi könyve volt, a melyet Krisztus születése előtt kétezer évvel használtak a betegségek gyógyítására. Az írás egyetlen darab papiros s az elejének kivételével nagyon jó állapotban van. Az írás teljesen megmaradt és száztíz oldalt tartalmaz. A papiros hátán lévő táblázat valószínűleg kettős naptár. A betűk formái bizonyítják, hogy a könyvet Kr. e. XVII. században írták. A betegségek keletkezését a tekeres a gonosz szellemeknek tulajdonítja. A baj tehát csak az istenek hatalmával gyógyítható s ezért a gondosan megírt receptekhez gyakran imádságok és ráolvasások vannak mellékelve. A négy részből álló bevezetésben tulnyomó a vallási elem. Az első rész megmondja, hogy a könyv Heliopolisból és Szaiszból ered. A második fejezetben a könyv Ra-t és Tot-ot ismerteti, mint a rossz szellemnek megsemmisítőjét. A harmadik fejezetben az a ráolvasás van, a melyet minden gyógyszer használatánál el kell mondani. Azután következnek a betegségek és a receptek. Szerek a gyomor baj ellen s leírása e betegségeknek. A gyomor betegségei és a szívbajok több oldalt foglalnak el, azután következnek a szerek, a melyeket Ra a fejbetegségek ellen alkalmazott. Ezután következik a könyv legérdekesebb része: a szemészet. Megemlíti a szemhályog, a szem könnyezése, a látóerő visszaadása, a szemképrázás, a szemgyulladás, a pupilla összehúzódása, a vér a szemben, a szem véres felülete, a nedvesség a szemben nevű bajokat. Egy betegség neve: krokodilus a szemben, egy másiké: a víz emelkedése a szemben. E fejezet után a «nincs többé kopasz fej»-et tárgyalja a könyv.

Szivacs-halászat. A különféle szivacsok 350—180 méter közt változó mélységekben teremnek olyan tengerekben, a melyeknek hőmérséke és egyéb viszonyai alkalmasok reá. A szivacsok legnagyobb része — és ezek a legjobb minőségűek — a Földközi-tengerben terem. Különösen sok van a görög és a török szigetek, valamint a Dardanellák körül a Márvány-tengerben, továbbá a kis-ázsiai, szmirnai és ciprusi tengerparton. Találhatók szivacsok az egyiptomi partok hosszában is és Tripolisz és Tunisz tengerpartjain végig egészen Algir környékéig, de minél közelebb jutunk az algiri tengerparthoz, a szivacsok annál durvábbak. A legfinomabbakat a nyugati részen Málta szigete szolgáltatja. A mexikói tengeröbölben is találunk szivacsot a floridai, mexikói és hondurasi tengerparton; ezek a szivacsok azonban durvábbak és jóval kevesebbet érnek, mint a Földközi-tengerbeliek. A Vörös-tengerben, az Indiai Óceánban és az ausztráliai-tengerparton termő szivacsok általában nagyon közepes minőségűek s csaknem érthetetlen, hogy miért halászzsák. A szivacs legfőbb piacza régebben Trieszt volt, majd Páris lett az s most London. Hivatalos statisztika szerint a mult esztendőben 800,000 kiló szivacsot importáltak Angliába hatodfél millió frank értékben. A szivacshalászat buvárok, háló vagy szigonyok által történik. Ez utóbbival való eljárás azonban megrongálja kissé a szivacsokat.

SAKKJÁTÉK.

Rovatvezető: Exner Győző tanár.

A 48. rejtvény nyitja: 1. Hd5—e3 (kilencz változat).

49. rejtvény.

Ifj. Jákó Jánostól, Nagy-Kikindán.

Világos: Kb6; Vc3; Ff5; Hc4, gyh6.

Sötét: Ke7.

Világos indul s a második lépésre mattot ad.

(A megfajtás beküldésének határideje egy hét.)

Kezddőknek való.

49. játék.

Világos:	Sötét:	Világos:	Sötét:
Boros	Exner Gy.	Boros	Exner Gy.
1. e2—e4	e7—e5	11. e5×d6	Fe7×d6
2. d2—d4	e5×d4	12. els. röv.	Hc6—e7
3. Hg1—f3	Hb8—c6	13. Hf3—g5	Hf8—e6
4. Ff1—c4	Ff8—e7	14. Vd1—h5	He6×g5
5. c2—c3	Hg8—f6	15. Fe1×g5	els. röv.
6. e4—e5	Hf6—e4	16. Ba1—e1	Vd8—d7
7. Fe4—d5	He4—c5	17. Be1—e4	Vd7—f5
8. c3×d4	Hc5—e6	18. g2—g4	Vf5—d7
9. Hb1—c3	d7—d6	19. Bf1—e1	He7—g6
10. Fd5—b3	He6—f8	20. Be1—e3	söt. kapitulál

mert Be3—h3 fenyeget és ellene nem védekezhetik.

Sötétnek a 10. lépésben Hc6—b8-at kellett volna játszania. A védekezésnek ez a rendszere, melylyel sötét a szokásos folytatásoktól eltér, kérdés, hogy beválí-e?

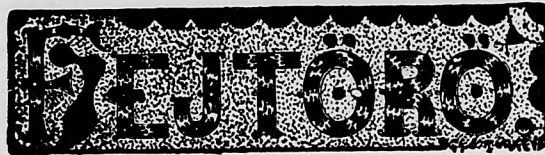
Játszották a székesfehérvári sakkozótársaságban, 1902 május 18-án.

Üzenet. X. Y. Z. Rejtvényei a 49. és 50. szám alatt jönni fognak. A II-ik annyira elüt az I-től, mintha nem is egy szerzőé volna. A bábok állásának a jelzésében és a változatok közlésében számos tollhiba volt, mely eleinte zavart okozott.

Hírek. A német sakkszövetség nemzetközi mester-versenyén játszanak: Amerikából Pillsbury, Marshall, Napier, Angliából Atkins, Brown, Blackburne, Guns-

berg, Mason, Mortimer, Teichmann, Ausztriából Marco, Schlechter, Wolf, Németországból Tarrasch dr., Mieses, Franciaországból Janovski, Hollandiából Olland dr., Oroszországból Eisenberg.

A sakkrejtvényt teljesen vagy részben helyesen fejtették meg: Grünfeld Ferencz, Krepelka Ferencz, Wettin Jenő, Gratzinger Jenő, Baranyó József, Szücs Oszkár, Elek Gusztáv, Dániel Pál, Schenk István.

Jelnye: Fejtőrő az elme sportja.

Számítási kérdés:

Melyik az a szám, melynek kétszereséből 7-et vonva 6-ot kapunk? (Janik László.)

Természetrizai kérdés:

Hogy hívják azt a lepkét latinul, a mely az alma fergesedését okozza? (Lőrincz Ferencz.)

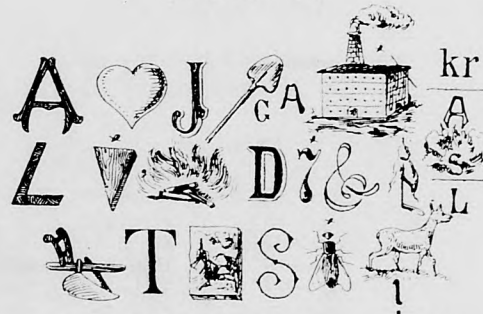
Történelmi kérdés:

Mi a neve azon városnak Egyiptomban, hol Nelson angol tábornok I. Napoleont megverte; mikor? (Lefkovits Vilmos.)

Vegyteni kérdés:

Mi a neve azon ásványnak, melynek vegyi képlete AS_2S_3 , kristályai sárga színűek, görög tűzben és másutt festék gyanánt használják? (Mika Vilmos.)

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1902 augusztus 24.

18. számban közölt fejtőrő kérdések megfejtése: Számrejtvény: $3\frac{1}{2}$ év előtt. Természetrizai kérdés: Boczbáb (dasyptus cillosus). Koczka-rejtvény:

b	u	z	a
u	g	a	r
z	a	l	a
a	r	a	t

Képrejtvény: Akarat mellett parányi erő is csodás dolgokra képes.

Helyesen fejtették meg: Lőrincz Ferencz és Dezső, Dobránszky Ede, Kuzma Albert, Vértessy István, Breuer E., Grünfeld Ferencz, György Lajos, Hartmann Ervin, Steinberger Károly, Garca Jenő, Vécsei Ferencz, László József, Melegh Gyula, Majtinszky Miksa, Török Sándor, Imreh Béla, Blahorn Andor, Janik László,

Tarján Pál, Trammer Samu, Wettin József, Stern Manó, Popper József, Taubinger Zoltán, Kottvan Pál, Fehér Izidor, Grandstein Alfréd, ifj. Barthonek Károly, Emmerling László, Krepelka Ferencz, Spitz Emil, ifj. Mohai Lajos, Glazsevszky Ádám, Brünauer Endre, Baranyai Zoltán.

A kitűzött könyvjutalmat (Gaal Mózes: Hun és magyar mondák) László József nagy-enyedi előfizetők nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Gy. L. (Csik-Szt.-Márton). Valószínűleg tévedés történt. — L. I. (Nagy-Enyed). Rozsnyai Károly, Muzeum-körút; Vass József, Erzsébet-körút; Szilágyi Béla, Károly-körút 26. — György Lajos (Csik-Szt.-Márton) 900 darabból álló levéltárgy-gyűjteményét 5 koronáért eladja. — I. L. Közölhetők. — M. V. (Trencsén). A rejtvények a kettős számrejtvény kivételével mind közölhetők. — K. I. (Nagy-Kanizsa). Legyen szíves minden egyes rejtvényt külön darab papírosra írni. Nevét és a megfejtést se felejtse el feljegyezni. Így nem vehetjük figyelembe a kérdéseket. — Ifj. M. A. (Pusztá-Földemes). 1. Így messziről nem bírálhatjuk el a kérdést; legjobb volna, ha azokat az iratokat látnók. Különben is, ha tényleg megzafolná az eddig ismert adatot, akkor sem érnék el vele sokat. Nem az a fő, hogy ki hol született, hanem az, hogy miként fáradozott hazája jóllétének, művelődésének előmozdításában, megeremtelésében. 2. Lehetséges, hogy már 1197-ben fennállott.

!! Megjelent !!

Lombfűrészeti és faragászati különlegességekből összeállított nagyszabású album és árjegyzékünk, mely tartalmazza az összes idevágó kellékek és díszvasalások képes gyűjteményét. Mivel a fentemlített cikkek és kellékek az ideig jórészt Bécsből szerzettettek be, indittatva éreztük magunkat egy minden tekintetben modern és terjedelmes album összeállítására, miáltal lehetővé tesszük minden oly cikket előnyös, olcsó és gyors beszerzését, mely eddig csak külföldről jóval nehezebben és nagyobb költséggel történhetett. Tisztelettel 9076

Kiss Ernő és Társa, Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. Árjegyzék kívánatra bérmentve.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

ARANY JÁNOS ÉLETE ÉS MUNKÁI.

Irta

GYÖNGYÖSY LÁSZLÓ.

Képekkel.

Ára kötve 6 K.

KENYÉR ÉS BECSÜLET

REGÉNY

A felserdült ifjuság számára.

IRTA

GAAL MÓZES

Ára füzve 3 korona, vászonkötésben 5 korona.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill. Fél évre ... 4 kor. 80 fill. Egész évre ... 9 kor. 60 fill.	GAAL MÓZES. Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám. Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

A CLAUDIUSOK.

21

Eckstein Ernő regénye. Átdolgozta Gaal Mózes.

— Atyám, mi nem értjük meg egymást. Mindenne, a mi szent ...

— Nem akarok semmit hallani — vágott közbe a főpap. — Mit is mondhatok neked? Majd kiderül a vallatásnál, hogy ki hálózott be téged. Én azért jöttem ide, hogy megmentsélek téged. Be kell ismerned, hogy tévútra vezetted. Esküvel fogadd, hogy a tévtanokat elhagyod. A Capitolium Jupiter-templomában mutass be bűnbánó áldozatot — s minden jóra fordul. Egy évre száműznek, esetleg Hellasba — s aztán kegyelmet eszközölök ki neked a császárnál. Mindenről gondoskodtam. Holnap megtörténik az ünnepies szertartás. Addig nálam leszel — becsületszóra fogoly. Norbanus maga fog odakisérni. Künn vár reád a börtön kapujánál. Menjünk, hagyjuk el e szégyenletes helyet! A keserű tanuságon okulj!

Quintus meg sem mozdult. Míg apja beszélt, a börtön falain az irások mind megelevenedtek. Szíve buzgott hősi elszántságtól.

— Nem tehetem meg, atyám! — mondá határozottan. — A ti isteneitek idegenek nekem. Az egy, igaz Isten hive nem áldozhat a capitoliumi Jupiternek.

— Melyik istenség igazabb, mint azok, a kiknek hatalmát mindenben érezzük? Hát annyira elkoresosodtál, hogy megtagadod őseidnek istenét, a fényarástó Jupiteret s felseréled őt egy halandó emberrel, — egy zsidó lázadóval, kit a császár bírái halálra ítéltek?

— Tévedsz, atyám! Mi a megfeszített Jézust nem isten gyanánt imádjuk, hanem mesterünknek valljuk, a ki az emberiséget Isten tanaival megismerteti. A Krisztus által hirdetett Isten és a ti

isteneitek között tátongó úr van. Atyám, ha te úgy ismernéd tanainkat mint én s úgy át volna hatva azoknak igazságától, mint én: inkább bevárnád, hogy az égboltozat reád szakadjon, hogysen megtagadd!

— Eszeveszett! Egy idétlen álomkép drágább neked, mint az élet, a boldogság, családod becsülete? Elég a szóból. Jer utánam!

— Atyám! — nyögte Quintus folyton növekedő lelki aggodalommal. — Isten a tanúm, hogy éretted, családunk becsületéért utolsó csepp véretem is kiontanám, csak ezt az egyet, csak ezt nem tehetem meg!

— Meg kell tenned! Az istenekre, meg kell tenned! Hogy az én fiam mint felségáruló a csöcselék gúnyos kacagása között beestelen halált szenvedjen!! Eh, gyermek, ne örvöngj! El innen, el e dohos czellából! Parancsolom neked!

— Nem, nem lehet! — tördelte Quintus a szót és arca olyan volt, mint a halotté.

Ekkor Jupiter főpapja, a büszke, a törhetetlen Titus Claudius kétségbeesetten térdre borult fia előtt, átölelte térdét, megtépte köntösét, fejével érintette a börtön hideg kőpadlóját, sirt és könnyörgött. Szívettpő hangon mondá, hogy milyen kimondhatatlanul szereti fiát, hogy benne volt életének minden reménye, büszkesége, — esdekelve kérte, hogy ne tegye őt kimondhatatlanul nyomorulttá. Emlékeztette kis gyermekkorára, mikor ölében ringatta, mikor csak neki és érette élt. Az ő fia, az ő mindene, az ő Quintusa nem fogja ősz fejére ezt a nagy, ezt az elviselhetetlen gyalázatot hozni!

— Atyám! — kiáltá Quintus fuldokló hangon. — Mit tettél velem! Jaj nekem! Én szörnyeteg! Ez ősz haj a porban! Térj magadhoz, atyám! Megörjitesz! Atyám! Ó, Istenem! ...